

Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím

Distr.: Všeobecne
18. november 2009

Originál: angličtina

Výbor pre práva osôb so zdravotným postihnutím

Druhé zasadnutie

Ženeva, 19.–23. október 2009

Usmernenia o osobitnom dokumente k dohovoru, ktorý predkladajú štáty, ktoré sú zmluvnými stranami dohovoru, podľa článku 35, ods. 1 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím

Oznámenie Generálneho tajomníka

1. V súlade s článkom 35, ods. 1 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím (ďalej dohovor), sa každý štát, ktorý je zmluvnou stranou dohovoru zaväzuje predkladať generálnemu tajomníkovi Organizácie spojených národov na posúdenie Výborom pre práva osôb so zdravotným postihnutím (ďalej výbor) správu o opatreniach prijatých na účel plnenia záväzkov vyplývajúcich z tohto dohovoru: (a) do dvoch rokov po nadobudnutí platnosti tohto dohovoru pre príslušný štát, a (b) následne najmenej každé štyri roky a kedykoľvek o to výbor požiada. Článok 36, odsek 1 tiež upravuje, že výbor môže požadovať od štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, ďalšie informácie.

2. Účelom usmernenia o podávaní správ je dať štátom, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, inštrukcie o forme a obsahu správ tak, aby sa uľahčila príprava správ a zabezpečila sa komplexnosť a jednotný spôsob prezentácie zo strany zmluvných strán dohovoru. Dodržanie usmernení o podávaní správ zníži aj potrebu výboru požadovať ďalšie informácie podľa článku 36 a podľa pravidla 36, odsek 3 rokovacieho poriadku výboru.

3. Štáty by mali považovať proces podávania správ, vrátane procesu prípravy správ, nielen za prostriedok zabezpečovania dodržiavania ich medzinárodných záväzkov ale aj za príležitosť preskúmať stav ochrany ľudských práv v rámci svojich jurisdikcií na účel efektívnejšieho plánovania politiky a vykonávania tohto dohovoru. Proces prípravy správ tak ponúka príležitosť každému štátu, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru:

(a) Uskutočniť komplexnú kontrolu opatrení, ktoré prijal na harmonizáciu vnútroštátneho práva a politiky s ustanoveniami príslušných medzinárodných zmlúv o ľudských právach, ktorých je zmluvnou stranou;

(b) Sledovať pokrok pri podpore uplatňovania práv, ktoré sú stanovené v zmluvách v kontexte podpory ľudských práv vo všeobecnosti;

(c) Zistiť problémy a nedostatky vo svojom prístupe k vykonávaniu týchto zmlúv;

(d) Plánovať a rozvíjať vhodné politiky na dosiahnutie týchto cieľov.

Ďalej by štáty, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, mali podporovať a uľahčovať zapojenie mimovládnych organizácií, vrátane organizácií osôb so zdravotným postihnutím do prípravy týchto správ. Konštruktívne angažovanie sa zo strany týchto organizácií zlepšuje kvalitu správ a rovnako posilní možnosť uplatňovania práv chránených dohovorom všetkými. Správy by mali obsahovať vysvetlenie postupu použitého na konzultácie s občianskou spoločnosťou, osobitne s organizáciami zastupujúcimi osoby so zdravotným postihnutím, a opatrenia, ktoré boli prijaté s cieľom zabezpečiť, aby bol tento proces v plnom rozsahu prístupný.

4. Štáty, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, musia uznať a rešpektovať rozličnosť osôb so zdravotným postihnutím a zabezpečiť, aby ich správa nebola všeobecná, ale aby bola špecifická pre rôzne typy zdravotného postihnutia.

5. Výbor prijíma tieto usmernenia, ktoré zohľadňujú harmonizované usmernenia o podávaní správ podľa medzinárodných zmlúv o ľudských právach (HRI/GEN/2/Rev.5). Tieto usmernenia budú v budúcnosti aktualizované tak, aby zohľadňovali vývoj praxe výboru vo vzťahu k uplatňovaniu dohovoru, tak ako sa odráža v záverečných pripomienkach, všeobecných poznámkach a vyhláseniach výboru.

6. Znenie usmernení osobitných dokumentoch k zmluvám, ktoré predkladajú zmluvné štáty podľa článku 35 dohovoru, obsahuje príloha k tomuto dokumentu.

Príloha

Usmernenia o osobitnom dokumente k dohovoru, ktorý predkladajú zmluvné štáty podľa článku 35 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím

A. Súčasný systém podávania správ a organizácie informácií, ktoré sa majú zahrnúť do základného dokumentu a do osobitného dokumentu k dohovoru, ktoré sa predkladajú Výboru pre práva osôb so zdravotným postihnutím

A.1 Správy štátov predkladané podľa harmonizovaných usmernení o podávaní správ podľa medzinárodných zmlúv o ľudských právach sa skladajú z dvoch častí: z dokumentu všeobecného základu a z osobitného dokumentu k dohovoru.

A.2 Základný dokument

A.2.1 Základný dokument (common core document – CCD = *dokument všeobecného základu*) by mal obsahovať všeobecné informácie o štáte podávajúcom správu, o všeobecnom rámci pre ochranu a podporu ľudských práv v členení podľa pohlavia, hlavných skupín populácie a zdravotného postihnutia, ako aj informácie o nediskriminovaní a rovnosti a účinných opravných prostriedkoch, v súlade s harmonizovanými usmerneniami.

A.3 Osobitný dokument k dohovoru

A.3.1 Osobitný dokument k dohovoru predkladaný Výboru pre práva osôb so zdravotným postihnutím by nemal opakovať informácie zahrnuté do základného dokumentu alebo iba vymenovať zoznam či opis prijatých právnych predpisov štátom, ktorý je zmluvnou stranou dohovoru. Skôr by mal obsahovať špecifické informácie týkajúce sa vykonávania, pomocou práva aj fakticky, článkov 1 až 33 dohovoru a zohľadňovať analytické informácie o najnovšom vývoji v práve a praxi, ktorý ovplyvňuje v plnom rozsahu uplatňovanie práv uznaných dohovorom všetkými osobami so všetkými formami zdravotných postihnutí v rámci územia alebo jurisdikcie zmluvnej strany. Mal by obsahovať aj podrobné informácie o vecných opatreniach, ktoré boli prijaté pre hore uvedené zámery a výsledný dosiahnutý pokrok. Tam, kde je to vhodné, by sa mali tieto informácie prezentovať vo vzťahu k politike a k právnym predpisom o osobách bez zdravotného postihnutia. Vo všetkých prípadoch by mal dokument uviesť zdroje údajov.

A.3.2 Vo vzťahu k právam uznaným v dohovore mal by osobitný dokument k dohovoru uviesť:

(a) Či štát, ktorý je zmluvnou stranou dohovoru, prijal politiky, stratégie a vnútroštátny právny rámec na vykonávanie každého práva vyplývajúceho z dohovoru, a uviesť zdroje, ktoré sú k dispozícii na tento účel a najefektívnejšie spôsoby využívania takýchto zdrojov;

(b) Či štát, ktorý je zmluvnou stranou dohovoru, prijal komplexné právne predpisy proti diskriminácii na základe zdravotného postihnutia na účel plnenia ustanovení dohovoru v tomto ohľade ;

(c) Akékoľvek mechanizmy zavedené na sledovanie pokroku v smere plného uplatňovania práv dohovoru, vrátane uznania indikátorov a súvisiacich národných

porovnávacích štandardov vo vzťahu ku každému právu v dohovore, spolu s informáciami podľa prílohy 3 harmonizovaných usmernení a zohľadňujúc rámec a tabuľky ilustratívnych indikátorov, ktoré vypracoval Úrad Vysokého komisára OSN pre ľudské práva (OHCHR) (HRI/MC/2008/3);

(d) Mechanizmy zavedené na zabezpečenie toho, aby boli záväzky štátu, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, vyplývajúce z dohovoru plne integrované do jeho krokov ako člena medzinárodných organizácií;

(e) Zaradenie a priama uplatniteľnosť každého práva z dohovoru v domácom právnom poriadku s odkazom na špecifické príklady relevantných súdnych prípadov;

(f) Súdne a iné vhodné opravné prostriedky, ktoré umožňujú obetiam získať odškodnenie v prípade, že boli porušené ich práva z dohovoru;

(g) Štrukturálne a iné významné prekážky vyplývajúce z faktorov, ktoré zmluvná strana nemôže ovládať a ktoré sťažujú plné uplatňovanie práv z dohovoru, vrátane podobností krokov, ktoré sa prijímajú na ich prekonávanie;

(h) Štatistické údaje o uplatňovaní každého práva z dohovoru, v členení podľa pohlavia, veku, typu zdravotného postihnutia (telesné, zmyslové, intelektuálne a duševné), etnického pôvodu, mestského /vidieckeho obyvateľstva a iných relevantných kategórií, na ročnom porovnávacom základe za ostatné štyri roky;

A.3.3 Osobitný dokument k dohovoru by mal byť dodaný v prístupnom elektronickom formáte a v tlačenej podobe.

A.3.4 Správa by sa mala pridržovať odsekov 24 až 26 a 29 harmonizovaných usmernení o podávaní správ.

A.3.5 Formát osobitného dokumentu k dohovoru by mal byť v súlade s odsekmi 19 až 23 harmonizovaných usmernení o podávaní správ. Prvá správa by nemala presiahnuť 60 strán a následné dokumenty k osobitnému dokumentu k dohovoru by sa mali obmedziť na 40 strán. Odseky by sa mali číslavať v poradí.

A.4 Prvé správy

A.4.1 Prvý osobitný dokument k dohovoru spolu so základným dokumentom tvoria prvú správu štátu, ktorý je zmluvnou stranou dohovoru a je prvou príležitosťou štátu prezentovať výboru rozsah, v ktorom sú jeho zákony a prax v súlade s dohovorem.

A.4.2 Zmluvná strana by sa mala venovať špecificky každému článku dohovoru; k informáciám, ktoré obsahuje základný dokument by mal osobitný dokument k dohovoru poskytnúť a vysvetliť podrobnú analýzu vplyvu právnych noriem na faktickú situáciu osôb so zdravotným postihnutím a praktickú dostupnosť, na výkon a účinok opravných prostriedkov pri porušení ustanovení dohovoru a venovať osobitnú pozornosť mimoriadne zraniteľným skupinám obyvateľstva ako sú ženy a deti.

A.4.3 Úvodný osobitný dokument k dohovoru by mal v rozsahu, v akom nie sú takéto informácie už obsiahnuté v základnom dokumente naznačiť akékoľvek odlišovania, vylúčenia alebo obmedzenia, ktoré sa robia na základe zdravotného postihnutia, aj v prípade že majú dočasný charakter, ktoré prináša zákon, prax alebo tradícia alebo akýkoľvek iný spôsob osobám so zdravotným postihnutím pri výkone každého ustanovenia dohovoru.

A.4.4 Úvodný osobitný dokument k dohovoru by mal obsahovať dostatok citácií alebo zhrnutí dôležitých ústavných, legislatívnych, súdnych a iných textov, ktoré zaručujú a zabezpečujú opravné prostriedky v súvislosti s právami a ustanoveniami dohovoru,

osobitne, ak tieto nie sú priložené k správe alebo nie sú dostupné v jednom z pracovných jazykov Organizácie spojených národov.

A.5 Pravidelné správy

A.5.1 Následný osobitný dokument k dohovoru, ktorý spolu so základným dokumentom tvorí následnú periodickú správu by sa mal zamerať na obdobie od posúdenia predchádzajúcej správy štátu, ktorý je zmluvnou stranou dohovoru, do predloženia súčasnej správy.

A.5.2 Periodické osobitné dokumenty k dohovoru by mali byť vypracované tak, aby sledovali články dohovoru. Ak sa neudialo nič nové, o čom by sa podávala správa podľa ktoréhokoľvek článku, malo by to byť uvedené.

A.5.3 Pre takéto následné osobitné dokumenty k dohovoru by mali byť aspoň tri východiská

(a) Informácie o plnení záverečných pripomienok (najmä „Obáv“ a „Odporúčaní“) z predchádzajúcej správy a vysvetlenia pre prípady neplnenia alebo vyskytujúcich sa ťažkostí;

(b) Analytické a na výsledky zamerané preskúmanie ďalších právnych a iných vhodných krokov a opatrení, ktoré zmluvná strana prijala na vykonávanie tohto dohovoru;

(c) Informácie o akýchkoľvek pretrvávajúcich alebo nových prekážkach pri uplatňovaní a užívaní ľudských práv a základných slobôd osobami so zdravotným postihnutím v občianskej, politickej, ekonomickej, kultúrnej alebo inej oblasti, ako aj informácie o opatreniach, ktoré sa predpokladajú prijať na prekonanie týchto prekážok.

A.5.4 Periodické osobitné dokumenty k dohovoru by mali osobitne riešiť vplyv prijímaných opatrení a mali by analyzovať vývojové trendy v odstraňovaní diskriminácie osôb so zdravotným postihnutím a v zabezpečovaní toho, aby mohli osoby so zdravotným postihnutím plne užívať svoje ľudské práva.

A.5.5 Periodické osobitné dokumenty k dohovoru by sa mali tiež zaoberať vykonávaním dohovoru s ohľadom na rôzne skupiny osôb so zdravotným postihnutím, osobitne tých, ktoré sú objektom viacnásobných foriem diskriminácie.

A.5.6 Ak došlo k základnej zmene v politickom a právnom prístupe zmluvnej strany, ktorá má vplyv na vykonávanie dohovoru alebo ak zmluvný štát zaviedol nové právne alebo administratívne opatrenia, čo si vyžaduje pripojenie týchto textov a súdnych alebo iných rozhodnutí, mali by sa takéto informácie poskytnúť v osobitnom dokumente k dohovoru.

A.6 Mimoriadne správy

A.6.1 Tieto usmernenia neovplyvňujú postup výboru v súvislosti s akýmkoľvek mimoriadnymi správami, ktoré by sa mohli požadovať a ktoré upravuje rokovací poriadok výboru.

A.7 Prílohy k správam

A.7.1 Ak je to potrebné, mala by byť správa dodaná elektronicky a v tlačenej podobe, v jednom z pracovných jazykov Organizácie spojených národov, s dostatočným počtom výtlačkov základnej legislatívnej, súdnej, administratívnej a inej doplnkovej dokumentácie, ktorú by štáty podávajúce správu mohli chcieť distribuovať všetkým členom výboru, na uľahčenie posúdenia svojej správy. Tieto texty sa môžu predkladať v súlade s odsekom 20 harmonizovaných usmernení pre podávanie správ.

A.8 Opatrenia na plnenie výsledkov konferencií, summitov a previerok Organizácie spojených národov

A.8.1 Osobitný dokument k dohovoru by mal obsahovať aj informácie o plnení aspektov zdravotného postihnutia v Rozvojových cieľoch milénia a výsledkov iných dôležitých konferencií, summitov a previerok OSN.

A.9 Všeobecné odporúčania

A.9.1 Všeobecné odporúčania výboru by sa mali zohľadniť pri príprave osobitného dokumentu k dohovoru.

A.10 Výhrady a vyhlásenia

A.10.1 Všeobecné informácie k výhradám a vyhláseniam by mali byť zaradené do základného dokumentu v súlade s odsekom 40 (b) harmonizovaných usmernení o podávaní správ. Okrem toho do osobitného dokumentu k dohovoru predkladanému výboru by sa mali zaradiť špecifické informácie súvisiace s výhradami a vyhláseniami k dohovoru, vyhláseniami výboru, a tam, kde je to vhodné, záverečné pripomienky výboru. Akákoľvek výhrada alebo vyhlásenie zo strany zmluvnej strany súvisiace s akýmkoľvek článkom dohovoru by malo byť vysvetlené a jeho pokračujúce trvanie by sa malo objasniť.

A.10.2 Štáty, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, ktoré prihlásili všeobecné výhrady, ktoré sa netýkajú špecifického článku alebo ktoré sú zamerané na články 4, 5 a 12 by mali podávať správu o výklade a účinku týchto výhrad. Štáty, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru by mali poskytnúť informácie o akýchkoľvek výhradách alebo vyhláseniach, ktoré podali v súvislosti s podobnými záväzkami v iných zmluvách o ľudských právach.

A.11 Dohovory MOP

A.11.1 Ak sa štát, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru zúčastňuje na ktoromkoľvek z dohovorov Medzinárodnej organizácie práce (MOP), ktoré sú uvedené v Prílohe 2 harmonizovaných usmernení, alebo na ktoromkoľvek inom príslušnom dohovore špecializovaných agentúr Organizácie spojených národov, a už predložil správy príslušnému dozornému výboru či výborom, ktoré sú dôležité pre ktorékoľvek z práv uznaných v tomto dohovore, mal by pripojiť príslušné časti týchto správ a neopakovať informácie v osobitnom dokumente k dohovoru. Avšak všetky záležitosti, ktoré vznikajú podľa tohto dohovoru, a ktoré nie sú v plnej miere pokryté v tých správach by sa mali riešiť v tomto osobitnom dokumente k dohovoru.

A.12 Opčný protokol

A.12.1 Ak zmluvná strana ratifikovala Opčný protokol alebo k nemu pristúpila a výbor vydal stanoviská s dôsledkom zabezpečiť opravný prostriedok alebo vyjadrujúce akúkoľvek inú obavu v súvislosti s oznámením, ktoré výbor obdržal podľa tohto protokolu, osobitný dokument k dohovoru by mal obsahovať ďalšie informácie o prijatých opravných prostriedkoch, ako aj ďalších prijatých krokoch na zabezpečenie toho, aby sa už znovu nevyskytla okolnosť, ktorá bola príčinou vzniku oznámenia. Správy by mali tiež uviesť akékoľvek v súčasnosti platné ustanovenia právnych predpisov, ktoré štát, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, považuje za prekážku vykonávania Opčného protokolu, a či existujú plány na prehodnotenie takýchto ustanovení.

A.12.2 Ak zmluvná strana ratifikovala Opčný protokol alebo k nemu pristúpila a výbor uskutočnil vyšetrovanie podľa článku 6 Opčného protokolu, mal by osobitný dokument k dohovoru obsahovať podrobnosti akýchkoľvek ďalších opatrení prijatých v dôsledku

vyšetovania a na zabezpečenie toho, aby znovu nedochádzalo k porušeniam, ktoré boli podnetom pre toto vyšetovania.

B. Segment osobitného dokumentu k dohovoru, predkladaného výboru, ktorý sa týka všeobecných ustanovení dohovoru

Články 1 až 4 dohovoru

Tieto články stanovujú účel, definície pojmov, všeobecné zásady a záväzky dohovoru.

Zmluvné strany dohovoru majú predložiť:

1 Definíciu pojmu zdravotné postihnutie používanú na zhromažďovanie údajov, ktoré sa analyzujú, uviesť ktoré poškodenia sú zahrnuté a pojmové chápanie slova „dlhodobé“

2 Spôsoby a prostriedky, ktorými vnútroštátne právo vymedzuje a chápe pojmy upravené v článkoch 1 a 2 dohovoru, a osobitne akékoľvek zákony, nariadenia, spoločenské zvyky alebo praktiky, ktoré robia rozdiely na základe zdravotného postihnutia

3 Spôsoby a prostriedky, ktorými zmluvná strana vymedzuje a chápe pojem „primerané úpravy“ a požiadavku „neúmerneho alebo nadmerného zaťaženia“ a poskytnúť príklady

4 Akým spôsobom sú vykonávané všeobecné zásady a záväzky stanovené podľa článkov 3 a 4 dohovoru, a ako zmluvná strana zamýšľa zabezpečiť ich účinné uplatňovanie, najmä zásady podporovania plného uplatňovania práv v zmysle dohovoru, bez diskriminovania na základe zdravotného postihnutia podľa článku 4, spolu s príkladmi

5 Triedené a komparatívne štatistické údaje o účinnosti špecifických antidiskriminačných opatrení a pokrok dosiahnutý v smere zabezpečenia rovnakého uplatňovania práv v zmysle dohovoru osobami so zdravotným postihnutím, vrátane rodového a vekového hľadiska

6 Ktoré práva dohovoru sa zmluvná strana snaží vykonávať postupne a ktoré sa odhodlala vykonávať okamžite. Opíšte vplyv druhých spomenutých opatrení.

7 Stupeň zapojenia osôb so zdravotným postihnutím, vrátane žien, chlapcov a dievčat so zdravotným postihnutím do navrhovania, vykonávania a hodnotenia právnych predpisov a politík na zavedenie dohovoru. Malo by sa tiež uviesť, ktoré osoby z hľadiska rôznorodosti zdravotných postihnutí boli zapojené do týchto procesov, spolu s rodovým a vekovým hľadiskom

8 Či má štát opatrenia, ktoré zabezpečujú vyššie úrovne ochrany práv osôb so zdravotným postihnutím ako tie, ktoré sú zahrnuté v dohovore, v súlade s článkom 4 ods.4

9 Ako je zaistené, aby sa ustanovenia dohovoru týkali všetkých častí štátov, bez obmedzenia alebo výnimky v prípade federálnych alebo veľmi decentralizovaných štátov.

C. Segment správy, ktorý sa týka osobitných práv

Článok 5 – Rovnosť a nediskriminácia

Tento článok uznáva, že všetky osoby sú si rovné pred zákonom a majú nárok na rovnakú ochranu a využívanie zákona na rovnakom základe bez akejkoľvek diskriminácie.

Zmluvné strany by mali v správe uvádzať:

- 1 Či majú osoby so zdravotným postihnutím možnosť využívať zákon na ochranu alebo presadzovanie svojich záujmov na rovnakom základe s ostatnými
- 2 Účinné opatrenia, ktoré prijali, zaručujúce osobám so zdravotným postihnutím rovnakú a účinnú právnu ochranu pred všetkými typmi diskriminácie, vrátane zabezpečenia primeraných úprav
- 3 Politiky a programy, vrátane osobitných pozitívnych opatrení na dosiahnutie faktickej rovnosti osôb so zdravotným postihnutím, a pritom zohľadňovať rôznorodosť postihnutí.

Článok 8 – Zvyšovanie povedomia

Tento článok ustanovuje záväzok zmluvných strán vykonávať účinné politiky zvyšovania povedomia na podporu pozitívneho obrazu osôb so zdravotným postihnutím. Správa by mala obsahovať informácie o opatreniach prijatých na zvýšenie povedomia o postavení osôb so zdravotným postihnutím, podporu rešpektovania ich práv a dôstojnosti, ich schopností a prínosu a na boj proti stereotypom a predsudkom voči nim.

Zmluvné strany by mali v správe uviesť:

- 1 Kampane na zvyšovanie povedomia verejnosti, zamerané na všeobecnú spoločnosť v rámci systému výchovy a podujatí uskutočňovaných prostredníctvom hlavných médií
- 2 Podujatia na zvyšovanie povedomia a informovanie osôb so zdravotným postihnutím a ostatných súčastí spoločnosti o dohovore a o právach, ktoré dohovor obsahuje

Článok 9 – Prístupnosť

Tento článok ustanovuje záväzok zmluvných strán prijímať príslušné opatrenia s cieľom umožniť osobám so zdravotným postihnutím v najvyššej možnej miere žiť nezávisle a plne sa podieľať na všetkých aspektoch života.

Zmluvné strany by mali v správe uviesť:

- 1 Legislatívne a iné opatrenia prijímané s cieľom zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím na rovnakom základe s ostatnými prístup k fyzickému prostrediu (vrátane využívania signalizačných indikátorov a pouličného značenia), k doprave, informáciám a komunikácii, (vrátane informačných a komunikačných technológií a systémov) a k ďalším zariadeniam a službám poskytovaným verejnosti, vrátane poskytovania súkromnými subjektami, a to tak v mestských ako aj vidieckych oblastiach, podľa článku 9 odseku 2 (b) až (h) dohovoru
- 2 Technické normy a usmernenia pre zabezpečenie prístupnosti; ako aj kontrolu ich plnenia a sankcie za neplnenie; a tiež to, či sa zdroje získané prostredníctvom peňažných sankcií používajú na podporu opatrení zabezpečovania prístupnosti
- 3 Využívanie ustanovení o verejnom obstarávaní a ďalších opatrení, ktoré stanovujú povinné požiadavky prístupnosti

4 Identifikáciu a odstraňovanie prekážok a bariér brániacich prístupnosti, vrátane tých v rámci verejného aj súkromného sektora, a národných plánov zabezpečenia prístupnosti s jasne stanovenými cieľmi a termínmi

Článok 10 – Právo na život

Tento článok opätovne potvrdzuje prirodzené právo na život osôb so zdravotným postihnutím na rovnakom základe s ostatnými.

Zmluvné strany by mali v správe uviesť:

1 Či právne predpisy uznávajú a chránia právo na život a prežitie osôb so zdravotným postihnutím na rovnakom základe s ostatnými

2 Či sú osoby so zdravotným postihnutím vystavené svojvoľnému pripraveniu o život

Článok 11 – Rizikové situácie a núdzové humanitárne situácie

Tento článok zaväzuje zmluvné strany, aby zabezpečovali ochranu a bezpečnosť osôb so zdravotným postihnutím v rizikových situáciách, napríklad v situáciách vznikajúcich z ozbrojených konfliktov, v núdzových humanitárnych situáciách alebo pri živelných pohromách.

Zmluvné strany by mali v správe uvádzať akékoľvek opatrenia prijaté s cieľom zabezpečiť ochranu a bezpečnosť, vrátane opatrení prijatých na zahrnutie osôb so zdravotným postihnutím do národných protokolov núdzových situácií.

Zmluvné strany by mali v správe uvádzať opatrenia prijaté s cieľom zabezpečiť, aby bola humanitárna pomoc rozdeľovaná prístupným spôsobom ľuďom so zdravotným postihnutím, ktorí sa ocitli v núdzovej humanitárnej situácii, osobitne opatrenia prijaté s cieľom zabezpečiť, aby boli hygienické zariadenia a latríny v núdzových prístreškoch a utečeneckých táborech dostupné a prístupné osobám so zdravotným postihnutím.

Článok 12 – Rovnosť pred zákonom

Tento článok opätovne potvrdzuje, že osoby so zdravotným postihnutím majú právo na uznanie svojej osoby ako subjektu práva.

Zmluvné strany by mali v správe uvádzať:

1 Opatrenia, ktoré zmluvná strana dohovoru prijala s cieľom zabezpečiť, aby osoby so zdravotným postihnutím mali právnu spôsobilosť vo všetkých oblastiach života na rovnakom základe s ostatnými, osobitne také opatrenia, ktoré zabezpečia rovnaké právo osôb so zdravotným postihnutím zachovať si fyzickú a duševnú integritu, plnú občiansku účasť, vlastniť a dediť majetok, riadiť svoje vlastné finančné záležitosti a mať rovnaký prístup k bankovým pôžičkám, hypotékam, a iným formám finančného úverovania a mať právo nebyť svojvoľne zbavení svojho majetku

2 Či existujú právne predpisy, ktoré obmedzujú plnú právnu spôsobilosť na základe zdravotného postihnutia, ako aj opatrenia prijímané v smere dosiahnutia súladu s článkom 12 dohovoru

3 Pomoc pre osoby so zdravotným postihnutím, aby mohli uplatňovať svoju právnu spôsobilosť a riadiť svoje finančné záležitosti

4 Existenciu záruk na zabránenie zneužívania modelov podporovaného rozhodovania

- 5 Zvyšovanie povedomia a výchovné kampane v súvislosti s uznávaním rovnosti všetkých osôb so zdravotným postihnutím pred zákonom

Článok 13 - Prístup k spravodlivosti

Tento článok uznáva právo osôb so zdravotným postihnutím mať účinný prístup k spravodlivosti na rovnakom základe s ostatnými, bez toho aby boli vylúčené zo súdnych konaní.

Zmluvné strany by v správe mali uviesť:

- 1 Opatrenia, ktoré prijali s cieľom zabezpečiť pre všetky osoby so zdravotným postihnutím účinný prístup k spravodlivosti vo všetkých fázach súdneho konania, vrátane fázy vyšetrovania a iných predbežných fáz
- 2 Opatrenia, ktoré prijali s cieľom zabezpečiť účinné vzdelávanie osôb pôsobiacich vo vnútroštátnej justícii a väzenskej správe v oblasti rešpektovania práv osôb so zdravotným postihnutím
- 3 Dostupnosť primeraných úprav, vrátane procesných úprav, ktoré sa robia v súdnom konaní s cieľom zabezpečiť účinnú účasť všetkých typov osôb so zdravotným postihnutím v súdnom systéme, bez ohľadu na to, v akej úlohe sa tieto osoby nachádzajú (v úlohe obetí, páchatel'ov, v úlohe svedka alebo člena poroty, atď.)
- 4 Veku primerané úpravy s cieľom zabezpečiť účinnú účasť detí a mladistvých so zdravotným postihnutím

Článok 14 – Sloboda a osobná bezpečnosť

Tento článok zabezpečuje, aby osoby so zdravotným postihnutím užívali právo na slobodu a osobnú bezpečnosť a neboli nezákonne a svojvoľne zbavené slobody z dôvodu existencie zdravotného postihnutia.

Zmluvné strany by v správe mali uviesť:

- 1 Opatrenia, ktoré boli prijaté s cieľom zabezpečiť, aby všetky osoby so všetkými formami zdravotného postihnutia užívali právo na slobodu a bezpečnosť, a aby nebola žiadna osoba zbavená svojej slobody z dôvodu svojho zdravotného postihnutia
- 2 Kroky, ktoré sa prijímajú na zrušenie akejkoľvek legislatívy, ktorá umožňuje inštitucionalizáciu alebo zbavenie slobody osôb so všetkými formami zdravotného postihnutia
- 3 Legislatívne a iné opatrenia, ktoré boli zavedené s cieľom zabezpečiť, aby osoby so zdravotným postihnutím, ktoré boli zbavené slobody, mali poskytnuté potrebné primerané úpravy a užívali rovnaké procesné záruky ako ostatné osoby, tak aby plne užívali svoje ostatné ľudské práva.

Článok 15 – Ochrana pred mučením alebo krutým, neľudským či ponižujúcim zaobchádzaním alebo trestaním

Tento článok ustanovuje ochranu osôb so zdravotným postihnutím pred tým, aby boli vystavené mučeniu, krutému, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu.

Zmluvné strany by v správe mali uviesť:

- 1 Opatrenia, ktoré prijali s cieľom účinne chrániť osoby so zdravotným postihnutím pred vystavením lekárskeým alebo vedeckým pokusom bez ich slobodného a informovaného súhlasu, vrátane osôb so zdravotným postihnutím, ktoré potrebujú pomoc pri uplatňovaní spôsobilosti na právne úkony
- 2 Zahrnutie osôb so zdravotným postihnutím do národných stratégií a mechanizmov na prevenciu mučenia

Článok 16 – Ochrana pred vykorisťovaním, násilím a zneužívaním

Tento článok chráni osoby so zdravotným postihnutím pred všetkými formami vykorisťovania, násilia a zneužívania, doma ako aj mimo domova, s osobitnou pozornosťou venovanou deťom a ženám so zdravotným postihnutím.

Zmluvné strany by v správe mali uviesť:

- 1 Legislatívne, správne, sociálne, vzdelávacie a iné opatrenia prijaté na ochranu osôb so zdravotným postihnutím, doma aj mimo domova, pred všetkými formami vykorisťovania, násilia a zneužívania, a to aj so zreteľom na rodový aspekt a detský aspekt
- 2 Opatrenia sociálnej ochrany prijaté na pomoc a podporu pre osoby so zdravotným postihnutím, vrátane ich rodín a opatrovníkov, a s cieľom predchádzať, uznávať a hlásiť prípady vykorisťovania, násilia a zneužívania, a to aj so zreteľom na rodový aspekt a detský aspekt
- 3 Opatrenia prijaté s cieľom zabezpečiť, aby nezávislé orgány účinne monitorovali všetky služby a programy, ktoré majú slúžiť osobám so zdravotným postihnutím
- 4 Opatrenia prijaté s cieľom zabezpečiť, aby všetky osoby so zdravotným postihnutím, ktoré sú obeťami násilia, mali prístup k účinným službám a programom regenerácie, rehabilitácie a sociálnej reintegrácie
- 5 Opatrenia prijaté s cieľom zabezpečiť, aby boli osobám so zdravotným postihnutím dostupné všetky služby a zdroje určené na prevenciu a podporu obeť násilia
- 6 Legislatívu a politiky, vrátane legislatívy a politik zameraných na ženy a deti, na zabezpečenie toho, aby sa prípady vykorisťovania, násilia a zneužívania osôb so zdravotným postihnutím zistili, vyšetrili, a v prípade potreby, trestne stíhali.

Článok 17 – Ochrana integrity osobnosti

Tento článok ustanovuje právo na rešpektovanie fyzickej a duševnej integrity osôb so zdravotným postihnutím.

Zmluvné strany by v správe mali uviesť:

- 1 Opatrenia prijaté s cieľom chrániť osoby so zdravotným postihnutím pred zdravotnou alebo (alebo inou) liečbou poskytovanou bez slobodného a informovaného súhlasu osoby
- 2 Opatrenia prijaté s cieľom chrániť všetky osoby so zdravotným postihnutím pred nútenou sterilizáciou a dievčatá a ženy pred nútenými umelými prerušeniami tehotenstva
- 3 Existenciu, zloženie a úlohu nezávislých kontrolných organizácií na zabezpečenie plnenia tohto práva, ako aj programy a opatrenia prijaté týmito orgánmi

Článok 18 – Sloboda pohybu a štátna príslušnosť

Tento článok uznáva právo osôb so zdravotným postihnutím na slobodu pohybu, na slobodnú voľbu miesta pobytu a na štátnu príslušnosť.

Zmluvné strany by v správe mali uviesť:

- 1 Legislatívne alebo správne opatrenia prijaté s cieľom zabezpečiť právo osôb so zdravotným postihnutím získať štátnu príslušnosť a nebyť zbavený štátnej príslušnosti, ako aj zabezpečiť právo osôb so zdravotným postihnutím slobodne vstúpiť do krajiny alebo opustiť krajinu
- 2 Opatrenia prijaté s cieľom zabezpečiť, aby každý novorodenec so zdravotným postihnutím bol zaregistrovaný hneď po narodení a dostal meno a štátnu príslušnosť

Článok 19 – Nezávislý spôsob života a začlenenie do spoločnosti

Tento článok uznáva právo osôb so zdravotným postihnutím žiť nezávisle a byť zapojení do spoločnosti.

Zmluvné strany by v správe mali uviesť:

- 1 Existenciu dostupných systémov nezávislého bývania, vrátane zabezpečenia osobných asistentov pre osoby, ktoré si to vyžadujú
- 2 Existenciu domácich podporných služieb umožňujúcich osobám so zdravotným postihnutím žiť vo svojom spoločenstve
- 3 Existenciu a rozsah možností voľby pobytových služieb na bývanie, vrátane spoločného a chráneného bývania, ktoré zohľadňujú formu zdravotného postihnutia
- 4 Stupeň, v akom sú komunitné služby a zariadenia pre širokú verejnosť prístupné pre osoby so zdravotným postihnutím

Článok 20 – Osobná mobilita

Tento článok uznáva právo osôb so zdravotným postihnutím na slobodný pohyb s najvyššou možnou nezávislosťou.

Zmluvné strany by v správe mali uviesť:

- 1 Opatrenia na uľahčenie osobnej mobility osôb so zdravotným postihnutím, vrátane využívania signalizačných indikátorov a pouličných značení pre dostupnosť, spôsobom a v čase, aký si sami zvolia, ako aj ich prístupu k rôznym formám asistencie (ľudská asistencia, asistencia pomocou zvierat alebo podporné technológie a pomôcky) za prijateľné ceny
- 2 Opatrenia prijaté na zabezpečenie toho, aby boli technológie vysokej kvality, finančne prijateľné a priateľské k užívateľovi
- 3 Opatrenia prijaté s cieľom vzdelávať osoby so zdravotným postihnutím a špecializovaných pracovníkov pre získanie zručností mobility
- 4 Opatrenia prijaté s cieľom povzbudzovať subjekty vyrábajúce pomôcky na mobilitu, zariadenia a podporné technológie k tomu, aby brali do úvahy všetky aspekty mobility osôb so zdravotným postihnutím

Článok 21 – Sloboda prejavu a presvedčenia a prístup k informáciám

Tento článok uznáva právo osôb so zdravotným postihnutím na slobodu prejavu a presvedčenia, vrátane slobody vyhľadávať, prijímať a šíriť informácie a myšlienky prostredníctvom všetkých foriem komunikácie podľa vlastného výberu.

Zmluvné strany by v správe mali uviesť:

- 1 Legislatívne a iné opatrenia prijaté s cieľom zabezpečiť, aby informácie určené širokej verejnosti boli prístupné osobám so zdravotným postihnutím včas a bez dodatočných nákladov
- 2 Legislatívne a iné opatrenia prijaté s cieľom zabezpečiť, aby osoby so zdravotným postihnutím mohli vo všetkých formách úradného styku a prístupu k informáciám používať komunikačné prostriedky podľa vlastnej preferencie, ako sú znakový jazyk, Braillovo písmo, augmentatívna a alternatívna komunikácia a iné prístupné prostriedky
- 3 Opatrenia prijaté s cieľom nabádať súkromné subjekty a masovo komunikačné prostriedky, aby poskytovali informácie a služby v prístupnej forme pre osoby so zdravotným postihnutím, vrátane opatrení prijatých súkromným sektorom na prevenciu znemožňovania alebo obmedzovania prístupu k informáciám v alternatívnych formátoch
- 4 Stupeň sprístupňovania prostriedkov masovej komunikácie a percento verejných internetových stránok, ktoré dodržiavajú štandardy iniciatívy sprístupnenia internetu (WAI)
- 5 Legislatívne a iné prijaté opatrenia súvisiace s oficiálnym uznávaním znakového jazyka (znakových jazykov)

Článok 22 – Rešpektovanie súkromia

Tento článok uznáva právo všetkých osôb so zdravotným postihnutím na ochranu ich súkromného života, česti a povesti.

Zmluvné strany dohovoru by mali v správe uviesť opatrenia, ktoré prijali s cieľom chrániť dôvernosť osobných informácií, informácií o zdravotnom stave a rehabilitácii osôb so zdravotným postihnutím.

Zmluvné strany by mali v správe uviesť opatrenia, ktoré prijali na to, aby osoby so zdravotným postihnutím neboli zatajované pod zámkou ochrany súkromia.

Článok 23 – Rešpektovanie domova a rodiny

Tento článok uznáva právo osôb so zdravotným postihnutím na uzavretie manželstva, na založenie rodiny, na slobodné rozhodovanie o počte detí a na zachovanie fertility na rovnakom základe s ostatnými.

Zmluvné strany by v správe mali uviesť:

- 1 Opatrenia prijaté s cieľom zabezpečiť, aby osoby so zdravotným postihnutím mohli uplatňovať právo na uzavretie manželstva a založenie rodiny na základe ich plného a slobodného súhlasu
- 2 Opatrenia prijaté s cieľom, aby osoby so zdravotným postihnutím mali prístup k plánovanému rodičovstvu, asistovanej reprodukcii a adopcii alebo pestúnskym programom
- 3 Opatrenia prijaté s cieľom zabezpečiť, aby bola rodičom so zdravotným postihnutím, ktorí to požadujú, poskytovaná primeraná podpora pri ich zodpovednostiach súvisiacich s výchovou detí, zabezpečujúca vzťah rodič - dieťa
- 4 Opatrenia prijaté s cieľom zabezpečiť, aby nebolo žiadne dieťa oddelené od svojich rodičov z dôvodu jeho zdravotného postihnutia alebo zdravotného postihnutia jedného či oboch rodičov

5 Opatrenia prijaté na podporu otcov a matiek a rodín chlapcov a dievčat so zdravotným postihnutím s cieľom predchádzať zatajovaniu, opúšťaniu, zanedbávaniu alebo segregácii chlapca či dievčaťa so zdravotným postihnutím

6 Opatrenia prijaté s cieľom zabrániť inštitucionalizácii chlapcov a dievčat so zdravotným postihnutím, ktorých rodičia nie sú schopní starať sa o ne a zabezpečiť, aby im bola poskytovaná náhradná starostlivosť v rámci širšej rodiny, alebo, ak to nie je možné, v rodinnom prostredí v rámci širšieho spoločenstva

7 Opatrenia prijaté na zabránenie nútenej sterilizácie osôb so zdravotným postihnutím, najmä v prípade dievčat a žien

Článok 24 – Vzdelávanie

Tento článok uznáva právo osôb so zdravotným postihnutím na vzdelanie na základe rovnosti príležitostí, zabezpečuje začleňujúci vzdelávací systém na všetkých úrovniach a uľahčuje prístup k celoživotnému vzdelávaniu.

Zmluvné strany by v správe mali uviesť:

- 1 Opatrenia prijaté s cieľom zabezpečiť, aby každé dieťa so zdravotným postihnutím malo prístup k predškolskej výchove a povinnému základnému, strednému a vyššiemu vzdelávaniu
- 2 Informácie o počte chlapcov a dievčat so zdravotným postihnutím v predškolskej výchove
- 3 Informácie o existujúcich významných rozdieloch vo vzdelávaní chlapcov a dievčat na rôznych úrovniach vzdelávania a či existujú politiky a právne predpisy, ktoré sa zaberajú týmito rozdielmi
- 4 Legislatívne a iné opatrenia, ktoré zabezpečujú, aby boli školy a materiály prístupné, a aby bola poskytovaná individualizovaná primeraná úprava a podpora, ktorú osoby so zdravotným postihnutím potrebujú na zabezpečenie účinného vzdelávania a plného začlenenia
- 5 Dostupnosť špecifických služieb rozvíjania zručností pre deti, dospelých alebo učiteľov, ktorí to potrebujú, v Braillovom písme, znakových jazykoch, augmentatívnej a alternatívnej komunikácii, mobilite a v ďalších oblastiach
- 6 Opatrenia prijaté na podporu jazykovej identity nepočujúcich osôb
- 7 Opatrenia prijaté s cieľom zabezpečiť, aby vzdelávanie bolo realizované v najvhodnejších jazykoch, najvhodnejšími spôsobmi, pomocou najvhodnejších prostriedkov komunikácie a prostredia pre jednotlivca
- 8 Opatrenia na zabezpečenie dostatočného vzdelávania v oblasti zdravotného postihnutia pre odborných pracovníkov vo vzdelávacom systéme, ako aj opatrenia na zahrnutie osôb so zdravotným postihnutím do vzdelávacieho tímu
- 9 Počet a percento študentov so zdravotným postihnutím v terciárnom vzdelávaní
- 10 Počet a percento študentov so zdravotným postihnutím podľa pohlavia a študijných odborov
- 11 Ustanovenia o primeraných úpravách a iné opatrenia na zabezpečenie prístupu k celoživotnému učeniu/vzdelávaniu
- 12 Opatrenia, ktoré štát prijal na zabezpečenie včasnej identifikácie osôb so zdravotným postihnutím a na zisťovanie ich vzdelávacích potrieb

Článok 25 – Zdravie

Tento článok uznáva, že osoby so zdravotným postihnutím majú právo na dosiahnutie čo najlepšieho možného zdravia, zabezpečuje osobám so zdravotným postihnutím prístup k službám zdravotnej starostlivosti, vrátane liečebnej rehabilitácie, so zohľadnením rodového aspektu, v ich spoločenstve a bez finančných nákladov.

Zmluvné strany by v správe mali uviesť:

- 1 Legislatívne a iné opatrenia, ktoré chránia pred diskrimináciou a zabezpečujú, aby osoby so zdravotným postihnutím mali rovnaký prístup ku kvalitným službám zdravotnej starostlivosti, a to aj v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia
- 2 Opatrenia prijaté s cieľom zabezpečiť, aby osoby so zdravotným postihnutím mali prístup k liečebnej rehabilitácii súvisiacej so zdravotným postihnutím vo svojej komunite slobodne a bez finančných výdavkov
- 3 Zdravotné služby a podľa vhodnosti programy včasnej detekcie a intervencie na prevenciu a minimalizáciu sekundárnych zdravotných postihnutí, venujúc pozornosť deťom, ženám a straším ľuďom, vrátane vidieckych oblastí
- 4 Legislatívne a iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby boli kampane o zdraví pre širokú verejnosť dostupné osobám so zdravotným postihnutím
- 5 Opatrenia zavedené na školenie lekárov a iných zdravotníckych pracovníkov v oblasti práv osôb so zdravotným postihnutím, a to aj vo vidieckych oblastiach
- 6 Legislatívne a iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby bola akékoľvek zdravotná liečba poskytovaná osobám so zdravotným postihnutím na základe ich slobodného a informovaného súhlasu
- 7 Legislatívne a iné opatrenia, ktoré zabezpečujú ochranu pred diskrimináciou v prístupe k zdravotnému poisteniu a inému poisteniu, ak tieto poistenia vyžaduje zákon
- 8 Opatrenia prijaté na zaistenie toho, aby boli hygienické zariadenia nielen dostupné ale plne prístupné
- 9 Opatrenia prijaté na zvýšenie povedomia a informovanosti v rôznych prístupných formátoch, vrátane Braillovho písma, s cieľom prevencie HIV/AIDS a malárie

Článok 26 – Habilitácia a rehabilitácia

Tento článok stanovuje opatrenia s cieľom umožniť osobám so zdravotným postihnutím dosiahnuť a udržať si maximálnu možnú nezávislosť, v plnej miere svoje fyzické, duševné, sociálne a profesijné schopnosti a dosiahnuť plné začlenenie a zapojenie do všetkých oblastí života pomocou komplexných habilitačných a rehabilitačných programov v oblasti zdravia, zamestnania, vzdelávania a sociálnych služieb.

Zmluvné strany by v správe mali uviesť:

- 1 Všeobecné habilitačné a rehabilitačné programy pre osoby so zdravotným postihnutím, v oblasti zdravia, zamestnania, vzdelávania a sociálnych služieb, vrátane včasnej intervencie, rovesníckej podpory a dostupnosti týchto služieb a programov vo vidieckych oblastiach
- 2 Opatrenia prijaté s cieľom zabezpečiť, aby bola účasť na habilitačných a rehabilitačných službách a programoch dobrovoľná

- 3 Podporu úvodného a sústavného odborného vzdelávania odborníkov a pracovníkov pôsobiacich v habilitačných a rehabilitačných službách
- 4 Opatrenia prijaté na podporu, dostupnosť, poznanie a používanie asistenčných zariadení a technológií určených pre osoby so zdravotným postihnutím, keďže súvisia s habilitáciou a rehabilitáciou
- 5 Opatrenia prijaté na podporu medzinárodnej spolupráce pri výmene asistenčných technológií, najmä s krajinami tretieho sveta.

Článok 27 – Práca a zamestnávanie

Tento článok uznáva právo osôb so zdravotným postihnutím pracovať a zarábať si na živobytie účasťou na trhu práce a pracovať v pracovnom prostredí, ktoré je otvorené, začleňujúce a prístupné, vrátane osôb, u ktorých sa zdravotné postihnutie objavilo v priebehu zamestnania.

Zmluvné strany by v správe mali uviesť:

- 1 Legislatívne opatrenia prijaté s cieľom zabezpečiť ochranu pred diskrimináciou vo všetkých fázach zamestnávania a v akejkoľvek forme zamestnávania a uznávať právo osôb so zdravotným postihnutím na prácu na rovnakom základe s ostatnými, osobitne právo na rovnaké odmeňovanie za prácu rovnakej hodnoty
- 2 Vplyv cielených programov a politík zavedených na dosiahnutie plnej a produktívnej zamestnanosti u osôb so zdravotným postihnutím podľa odseku 1 (a až g) dohovoru
- 3 Vplyv opatrení na uľahčenie opätovného zamestnania sa osôb so zdravotným postihnutím, ktorí sa stali nadbytoční v dôsledku privatizácie, znižovania počtu pracovníkov a ekonomickej reštrukturalizácie verejných a súkromných podnikov podľa odseku 1 (e) dohovoru
- 4 Dostupnosť technickej a finančnej pomoci na zabezpečenie primeraných úprav, vrátane podpory vytvárania družstiev a začínajúceho podnikania s cieľom povzbudzovať podnikateľstvo
- 5 Pozitívne a účinné akčné opatrenia na zamestnávanie osôb so zdravotným postihnutím na bežnom trhu práce
- 6 Pozitívne a účinné akčné opatrenia na prevenciu obťažovania osôb so zdravotným postihnutím na pracovisku
- 7 Dostupnosť osôb so zdravotným postihnutím pre otvorené zamestnávanie a služby odbornej prípravy, vrátane tých pre podporu samostatnej zárobkovej činnosti
- 8 Informácie o existujúcich významných rozdieloch v zamestnávaní mužov a žien so zdravotným postihnutím a či existujú politiky a právne predpisy na riešenie týchto rozdielov s cieľom podporovať postup žien so zdravotným postihnutím
- 9 Zistenie najzraniteľnejších skupín v rámci osôb so zdravotným postihnutím (aj s poskytnutím príkladov) a politiky a právne predpisy zavedené na ich začlenenie na trhu práce
- 10 Opatrenia prijaté na podporu odborárskych práv osôb so zdravotným postihnutím
- 11 Opatrenia prijaté na zaistenie udržania a rekvalifikácie pracovníkov, ktorí utrpeli pracovný úraz s následkom zdravotného postihnutia, ktoré im bráni vykonávať ich predchádzajúce úlohy

12 Informácie o práci osôb so zdravotným postihnutím v neformálnej ekonomike zmluvnej strany dohovoru a opatrenia, ktoré prijala, aby im umožnila vymaniť sa z neformálnej ekonomiky, ako aj o opatreniach prijatých na zabezpečenie ich prístupu k základným službám a k sociálnej ochrane

13 Opis právnych záruk zavedených na ochranu pracovníkov so zdravotným postihnutím pred neoprávneným prepustením a nútenou alebo povinnou prácou podľa článku 27, odsek 2

14 Opatrenia prijaté s cieľom zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím, ktoré majú technické a odborné zručnosti, aby im bol umožnený vstup a návrat na trh práce na základe poskytnutia potrebnej pomoci, podľa odseku 1 (k)

15 Opatrenia prijaté s cieľom zabezpečiť študentom so zdravotným postihnutím rovnaký prístup na všeobecný trh práce

16 Opatrenia prijaté s cieľom zabezpečiť rôzne formy práce, prácu na mieste, telecommuting (mimo miesta/doma) a dodávateľsky zabezpečovanú prácu a pracovné príležitosti, ktoré ponúkajú nové komunikačné technológie

Článok 28 – Primeraná životná úroveň a sociálna ochrana

Tento článok uznáva právo osôb so zdravotným postihnutím na primeranú životnú úroveň a na sociálnu ochranu.

Zmluvné strany by v správe mali uviesť:

1 Opatrenia prijaté s cieľom zabezpečiť dostupnosť a prístup osôb so zdravotným postihnutím k zásobovaniu čistou vodou, dostatočnej výžive, oblečeniu a ubytovaniu a poskytnúť príklady

2 Opatrenia prijaté s cieľom zabezpečiť prístup osôb so zdravotným postihnutím k cenovo dostupným službám, pomôckam a inej vhodnej asistencii, vrátane dostupnosti programov, ktoré kryjú zvýšené náklady súvisiace so zdravotným postihnutím

3 Opatrenia prijaté s cieľom zabezpečiť prístup osôb so zdravotným postihnutím, osobitne žien a dievčat a starších osôb so zdravotným postihnutím, k programom sociálnej ochrany a programom znižovania chudoby

4 Opatrenia k programom zaisťovania verejného bývania a dôchodkových dávok a programom pre osoby so zdravotným postihnutím

5 Opatrenia prijaté na uznanie súvislosti medzi chudobou a zdravotným postihnutím

Článok 29 – Účasť na politickom a verejnom živote

Tento článok zaručuje politické práva osobám so zdravotným postihnutím .

Zmluvné strany by v správe mali uviesť:

1 Právne predpisy a opatrenia zaručujúce politické práva osobám so zdravotným postihnutím, vrátane osôb s duševným alebo intelektuálnym postihnutím, vrátane aj prípadných existujúcich obmedzení a krokov na ich prekonanie

2 Opatrenia prijaté s cieľom zabezpečiť všetkým osobám so zdravotným postihnutím právo voliť, samostatne alebo s poskytnutím pomoci osobou podľa ich výberu

- 3 Opatrenia prijaté s cieľom zabezpečiť plnú prístupnosť volebných postupov, zariadení a materiálov
- 4 Indikátory merajúce plné užívanie práva zúčastňovať sa na politickom a verejnom živote zo strany osôb so zdravotným postihnutím
- 5 Prípadnú poskytovanú podporu osobám so zdravotným postihnutím pri zriaďovaní a udržiavaní organizácií zastupujúcich ich práva a záujmy na miestnej, regionálnej aj národnej úrovni

Článok 30 - Účasť na kultúrnom živote, rekreácii, záujmových aktivitách a športe

Tento článok uznáva právo osôb so zdravotným postihnutím zúčastňovať sa na kultúrnom živote, rozvíjať a využívať svoj tvorivý, umelecký a intelektuálny potenciál, dostávať uznanie a podporu svojej špecifickej kultúrnej a jazykovej identity a zúčastňovať sa na rekreačných aktivitách, záujmových a športových aktivitách na rovnakom základe s ostatnými.

Zmluvné strany by v správe mali uviesť:

- 1 Opatrenia prijaté s cieľom uznávať a podporovať právo osôb so zdravotným postihnutím zúčastňovať sa na rovnakom základe s ostatnými na kultúrnom živote, vrátane príležitostí rozvíjať a využívať svoj tvorivý, umelecký a intelektuálny potenciál
- 2 Opatrenia prijaté s cieľom zabezpečiť, aby boli kultúrne, záujmové, turistické a športové zariadenia prístupné pre osoby so zdravotným postihnutím, zohľadňujúce aj deti so zdravotným postihnutím, aj prostredníctvom účelového využívania verejného obstarávania a verejných fondov
- 3 Opatrenia prijaté s cieľom zabezpečiť, aby zákony na ochranu duševného vlastníctva neboli prekážkou pre osoby so zdravotným postihnutím v ich prístupe ku kultúrnym materiálom, vrátane účasti na príslušných medzinárodných snaženiach
- 4 Opatrenia prijaté s cieľom podporovať kultúru nepočujúcich
- 5 Opatrenia prijaté s cieľom podporovať účasť osôb so zdravotným postihnutím na športových aktivitách, vrátane odstraňovania diskriminačného a odlišného zaobchádzania s osobami so zdravotným postihnutím pri udeľovaní cien a medailí;
- 6 Opatrenia prijaté s cieľom zabezpečiť, aby mali deti so zdravotným postihnutím prístup k účasti na hre, rekreácii, k záujmovým a športovým možnostiam na rovnakom základe so všetkými ostatnými deťmi, vrátane možností, ktoré sú vytvorené v rámci školského systému

D. Segment spravodajstva týkajúci sa špecifickej situácie chlapcov, dievčat a žien so zdravotným postihnutím

Článok 6 – Ženy so zdravotným postihnutím

Hoci majú byť rodové aspekty začleňované do všetkých článkov, kde je to vhodné, podľa tohto špecifickeho článku by mala správa obsahovať informácie o opatreniach, ktoré zmluvná strana prijala s cieľom zabezpečiť plný rozvoj, pokrok a upevnenie postavenia žien za účelom zaručiť pre ne uplatňovanie a užívanie ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z dohovoru a odstrániť všetky formy diskriminácie.

Zmluvné strany by v správe mali uviesť:

- 1 Či je nerovnosť žien a dievčiat so zdravotným postihnutím uznaná na legislatívnej a politickej úrovni, ako aj v rámci rozvoja programov
- 2 Či dievčatá a ženy so zdravotným postihnutím užívajú všetky ľudské práva a základné slobody na rovnakom základe s chlapcami a mužmi so zdravotným postihnutím
- 3 Či dievčatá a ženy so zdravotným postihnutím užívajú všetky ľudské práva a základné slobody na rovnakom základe s ostatnými dievčatami a ženami bez zdravotného postihnutia

Článok 7 – Deti so zdravotným postihnutím

Správa by mala obsahovať tam, kde je to vhodné, doplňujúce informácie o opatreniach, ktoré zmluvná strana prijala s cieľom zabezpečiť plné užívanie všetkých ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z dohovoru deťmi so zdravotným postihnutím, najmä zabezpečiť, aby boli všetky kroky týkajúce sa detí so zdravotným postihnutím robené v najlepšom záujme dieťaťa.

Zmluvné strany by v správe mali uviesť:

- 1 Zásady, o ktoré sa opiera rozhodovanie vo vzťahu k chlapcom a dievčatám so zdravotným postihnutím
- 2 Či majú chlapci a dievčatá so zdravotným postihnutím možnosť slobodne vyjadrovať svoje názory vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ich dotýkajú, a či dostávajú pomoc primeranú ich veku a zdravotnému postihnutiu v záujme uplatňovania tohto práva
- 3 Dôležité rozdiely v situáciách chlapcov a dievčiat so zdravotným postihnutím
- 4 Či sú deti so zdravotným postihnutím považované za nositeľov práv na rovnakom základe s ostatnými deťmi

E. Segment správy týkajúci sa špecifických záväzkov

Článok 31 – Štatistika a zhromažďovanie údajov

Tento článok upravuje proces zhromažďovania údajov zmluvnou stranou.

Štáty, ktoré sú zmluvnými stranami dohovoru by mali v správe uviesť:

- 1 Opatrenia prijaté s cieľom zhromažďovať príslušné členené informácie, vrátane štatistických a výskumných údajov, aby mohli formulovať a uplatňovať politiky na vykonávanie tohto dohovoru, rešpektujúc ľudské práva a základné slobody, etiku, právne záruky, ochranu údajov, dôvernosť a súkromie
- 2 Šírenie týchto štatistík a opatrenia na zabezpečenie ich prístupnosti osobám so zdravotným postihnutím
- 3 Opatrenia prijaté s cieľom zabezpečiť plnú účasť osôb so zdravotným postihnutím v procese zhromažďovania údajov a výskume

Článok 32 – Medzinárodná spolupráca

Tento článok uznáva dôležitosť medzinárodnej spolupráce štátu na podporu národných snáh o realizáciu účelu a cieľov tohto dohovoru.

Zmluvné strany ako donorské krajiny alebo ako príjemcovia medzinárodnej spolupráce by mali v správe uviesť:

- 1 Opatrenia prijaté s cieľom zaručiť, že medzinárodná spolupráca bude začleňujúca a prístupná pre osoby so zdravotným postihnutím
- 2 Opatrenia prijaté s cieľom zaručiť, že donorské fondy budú správne použité zo strany prijímajúcich štátov (vrátane poskytnutia príkladov, počtu a percent úspešných cielených financovaní)
- 3 Programy a projekty, ktoré sú špecificky zamerané na osoby so zdravotným postihnutím a percento celkového rozpočtu na ne vyčleneného
- 4 Opatrenia pozitívnych krokov na začlenenie najzraniteľnejších skupín v rámci osôb so zdravotným postihnutím, ako sú ženy, deti, atď.
- 5 Stupeň zapojenia osôb so zdravotným postihnutím do navrhovania, rozvíjania a hodnotenia programov a projektov
- 6 Miera zahrnutých aktivít smerujúcich k osobám so zdravotným postihnutím do všeobecných programov a rozvíjaných projektov
- 7 Kroky na uľahčovanie a podporovanie budovania kapacít, aj prostredníctvom výmeny a podelenia sa o informácie, skúsenosti, školiace programy a príklady osvedčenej praxe
- 8 Či politiky a programy zamerané na rozvojové ciele milénia (MDG) zohľadňujú práva osôb so zdravotným postihnutím
- 9 Informácie o rozvoji, pokroku a účinnosti programov na výmenu technického know-how a odborných znalostí na pomoc osobám so zdravotným postihnutím

Článok 33 – Vykonávanie a monitorovanie na vnútroštátnej úrovni

Tento článok upravuje vnútroštátne vykonávanie a sledovanie tohto dohovoru.

Zmluvné strany by v správe mali uviesť:

- 1 Opatrenia prijaté s cieľom určiť jedno alebo viac kontaktných miest v rámci štátnej správy pre záležitosti týkajúce sa vykonávania tohto dohovoru a venovať náležitú pozornosť stanoveniu alebo určeniu koordinačného mechanizmu v rámci štátnej správy na uľahčenie súvisiacich činností v jednotlivých rezortoch a na rôznych úrovniach
- 2 Vytvorenie rámca, vrátane jedného alebo viacerých mechanizmov podľa vhodnosti, a opatrenia prijaté na presadzovanie, ochranu a monitorovanie vykonávania tohto dohovoru, s prihliadnutím na zásady týkajúce sa postavenia a funkcie vnútroštátnych inštitúcií na ochranu a podporu ľudských práv
- 3 Opatrenia prijaté s cieľom zapojiť občiansku spoločnosť, najmä osoby so zdravotným postihnutím a ich reprezentatívne organizácie, do procesu monitorovania a prípravy správy, aj so zahrnutím rodového hľadiska
- 4 Integráciu problematiky zdravotného postihnutia do agendy všetkých agentúr vlády tak, aby si boli jednotlivé ministerstvá rovnako vedomé práv týkajúcich sa zdravotného postihnutia a mohli pracovať na ich presadzovaní
- 5 Operácie štátnych ministerstiev a ich programy a funkcie súvisiace s osobami so zdravotným postihnutím
- 6 Rozpočtové alokácie na účel vnútroštátneho vykonávania a monitorovania